

[Indenrigsministeren]

For skatteåret 1981 skønnes en sådan ordning at ville have medført et provenutab på næppe over 12-13 mill. kr.

Idet jeg i øvrigt henviser til det foreliggende forslag og de dertil knyttede bemærkninger, skal jeg anbefale lovforslaget til det høje tings velvillige behandling.

Den første sag på dagsordenen var:

1) Spørgsmål om fremme af forespørgsel til undervisningsministeren:

Forespørgsel [om de uddannelsessøgendes økonomiske forhold] af Alfred Hansen (DR) og Mølgaard (DR).

(Forespørgsel nr. 32. Anmeldt 23/4 81).

Formanden:

Hvis ingen gør indsigelse mod fremme af denne forespørgsel, betragter jeg tingets samtykke dertil som givet. (Ophold). Det er givet.

Den næste sag på dagsordenen var:

2) Spørgsmål om fremme af forespørgsel til ministeren for offentlige arbejder:

Forespørgsel [om flyvetrafikken] af Ivar Hansen (V) og Grove (KF).

(Forespørgsel nr. 34. Anmeldt 23/4 81).

Formanden:

Hvis ingen gør indsigelse mod fremme af denne forespørgsel, betragter jeg tingets samtykke dertil som givet. (Ophold). Det er givet.

Den næste sag på dagsordenen var:

3) Spørgsmål til ministre:

Spm. nr. 924

1) Til *ministeren for offentlige arbejder* af:

Dohrmann (FP):

»Vil ministeren drage omsorg for, at indenrigsbeflyvningen af Skrydstrup omgående bliver genoptaget – eventuelt ved, at maskiner fra Odense, Billund eller Esbjerg mellem-lander i Skrydstrup, idet det forekommer helt

meningsløst, at denne rute helt er stoppet – idet den vel at mærke bliver dirigeret af militære flyveledere, som har et godt helbred?«

Dohrmann (FP):

Baggrunden for mit spørgsmål er, at man har benyttet den igangværende flyveleder-konflikt til fuldstændig at lukke Skrydstrup lufthavn for civil trafik. Jeg synes, det er helt ubegrundet, at specielt denne rute, som bliver betjent af militære flyveledere, hvis personale får løn, og hvor det hele står klart, er blevet lukket fuldstændig, hvorimod vi har set, at man kører – om ikke uændret, så dog fortsat – andre steder, hvor der er civile flyveledere, og hvor der er langt større problemer end i Skrydstrup. Derfor har jeg spurgt ministeren, om han omgående vil få gang i flyvetrafikken helt eller delvis, eventuelt ved, at man lader maskiner fra Odense, Billund, Esbjerg eller andre steder mellemlande i Skrydstrup, således at det ikke belaster landingerne i Kastrup yderligere og Skrydstrup fortsat har sin flyforbindelse.

Ministeren for offentlige arbejder (Risgaard Knudsen):

Jeg er meget taknemlig for, at hr. Dohrmann valgte at begrunde sit spørgsmål mundtligt. Denne mundtlige begrundelse er nemlig en meget stærk understregning af, at der er et og andet i forbindelse med den unormale flyveledersituation, som hr. Dohrmann i høj grad har misforstået.

Må jeg dernæst minde om, at det nødprogram for indenrigsflyvningen, som SAS-Danair har etableret i den nuværende, som jeg sagde for et øjeblik siden, unormale flyveledersituation, har til formål så vidt muligt at skabe sikkerhed for, at den trafik, der er opretholdt, kan afvikles til tiden. Ved beslutningen om midlertidig indstilling af ruter har selskaberne haft for øje at sikre en rimelig geografisk dækning af landsdelene.

Når det er fundet forsvarligt at indstille beflyvningen af Skrydstrupruten, er der således taget hensyn til, at flyrejsende til og fra Skrydstrupområdet uden overvældende gener kan benytte sig af ruterne til og fra Esbjerg, Billund og Sønderborg.

Hr. Dohrmann kunne selvfølgelig have sagt, at betjening af Skrydstrup i kombination med et andet punkt ikke ville belaste Kastrup med flere operationer, og at det derfor

[Ministeren for offentlige arbejder]

kunne synes nærliggende at vælge denne løsning.

Imidlertid må det erkendes – og jeg tror, at dette uden videre også vil kunne forstås – at indenrigsflyvningens i forvejen besværlige økonomi belastes kraftigt af den nuværende trafiksituation. At øge denne belastning gennem et krav om gennemførelse af en rute med 2 punktlandinger finder jeg i hvert fald ikke rimeligt, specielt ikke når der er tale om Skrydstrup, der som allerede tilkendegivet trods alt har rimelige alternative flyforbindelser til og fra København.

Jeg håber, at hr. Dohrmann og andre vil have forståelse for, at jeg følgelig ikke agter at pålægge SAS-Danair at foretage den foreslåede ændring af nødtrafikprogrammet.

Dohrmann (FP):

Jeg vil starte med at sige til ministeren, at der aldeles ikke er noget, jeg har misforstået, og at intet af det, ministeren sagde, på nogen som helst måde kan begrunde ministerens udtalelse.

Det, det drejer sig om, er, at vi har en militær lufthavn i Skrydstrup, hvor der sidder militære flyveledere oppe i tårnet og passer deres arbejde – de er hverken syge eller noget andet – og alligevel har man altså ud af mange ruter i Danmark, som har problemer med flyvelederne – det skal ministeren ikke bebrejdes; det kender vi alle sammen til – valgt at lukke Skrydstrupruten fuldstændig.

Jeg har en begrundet mistanke om, at ministeren ligger under pres fra nogle fagforeninger i dette spørgsmål, der med vilje har valgt Skrydstrup, for at man ikke skulle kunne komme og sige til ministeren: ja men man benytter militære flyveledere; og efter de udtalelser, ministeren er kommet med her i dag, kunne man næsten blive bange for, at ministeren mener, at ruten Skrydstrup-København på længere sigt skal nedlægges. Hvis ministeren har sådanne planer, synes jeg, han skulle komme frem med dem i stedet for dette luskeri, hvor man benytter en konflikt.

Så siger ministeren, at de passagerer, som normalt benytter Skrydstrupruten, har gode muligheder, idet de kan tage til Sønderborg, til Esbjerg og til Billund. Nej, de har ingen som helst muligheder for at benytte disse ruter. For det første er der 60–70 km til hver af de nævnte lufthavne, og hverken SAS eller Danair har jo sørget for nogen transport der-

til, så det er altså et postulat, ministeren dér kommer med.

Men jeg synes, det er beklageligt, at ministeren ligger under pres fra nogle fagforeninger og ikke tør sige, at Skrydstrup, hvis den ikke skal lukkes fuldstændig, i hvert fald skal have mindst én daglig forbindelse; for jeg tror da, at selv ministeren vil være enig i, at hvis denne konflikt fortsætter ret meget længere, bliver det meget vanskeligt at fastholde det passagergrundlag, der hidtil har været.

Sønderby (V):

Vi har før diskuteret Skrydstrupruten, og vi beklager vel alle sammen den konflikt, der er på flyvelederområdet i øjeblikket, og håber, at ministeren hurtigst muligt får løst det problem.

Men der blev sagt nogle bemærkninger om indenrigsruternes vanskelige økonomi, og i den anledning vil jeg spørge ministeren, om han her fra talerstolen vil garantere, at vi får flyvelederområde igen på Skrydstrup, når flyvelederkonflikten bliver løst. Vi har holdt en konference, hvor vi har diskuteret problemet med erhvervslivet, og jeg kan sige, at der går nogle ting i stykker i Sønderjylland også på det område, hvis vi ikke har disse hurtige forbindelser til København.

Ministeren for offentlige arbejder (Risgaard Knudsen):

Jeg bliver nødsaget til først at gøre en bemærkning, som jeg ikke havde haft i sinde at fremføre, hvis ikke hr. Sønderby havde stillet et tillægsspørgsmål til mig her for et øjeblik siden. Det spørgsmål, som hr. Sønderby stillede, forekommer det mig i høj grad vidner om, at hr. Sønderby ikke rigtig forstår den situation, som jeg i øjeblikket befinder mig i i relation til det politiske ansvar, jeg har i forbindelse med den unormale flyveledersituation. Undskyld, jeg siger det: det pres, som hr. Sønderby med sine bemærkninger med direkte adresse til mig forsøger at lægge på mig, minder mig i høj grad om noget, der med rette kan betegnes som »de små folks politiske parade«.

Jeg tror ikke, det er klogt at føre sig frem i en sådan form og på en sådan måde, når vi samtidig har for øje de meget alvorlige erhvervsmæssige interesser og de meget alvorlige beskæftigelsesmæssige interesser, der di-

[Ministeren for offentlige arbejder]

rekte knytter sig til den situation, der alene er skabt af flyvelederne.

Jeg må imidlertid forstå hr. Sønderbys bemærkning på den måde, at hr. Sønderby og det parti, som hr. Sønderby tilhører, foretrækker og ønsker, at jeg sætter mig til forhandlingsbordet og åbner for pengekasen uanset de konsekvenser, der melder sig i den anledning. Men noget sådant har jeg ikke til hensigt; lad det være sagt samtidig.

Så må jeg i øvrigt i anledning af hr. Dohrmanns sidste bemærkninger sige, at også hr. Dohrmanns bemærkninger om de militære flyveledere efterlader det bestemte indtryk hos mig, at der også på dette område er et og andet, som hr. Dohrmann i høj grad har misforstået.

Når hr. Dohrmann dernæst siger, at jeg ligger under pres fra fagforeningsside, må jeg oplyse, at jeg ikke har følt, at jeg ligger under pres fra fagforeningsside. Det forum, jeg skal lytte til, er det forum, som jeg taler til i dette øjeblik. Lad det være sagt på en sådan måde, at en sådan bemærkning ikke kan af føde misforståelser.

Men når det er sagt, må jeg føje til, at der med mit kendskab til den situation, som vi i øjeblikket befinder os i – en situation, som flyvelederne alene har givet anledning til – hos mig efterlades det indtryk, at hr. Dohrmanns bemærkninger i dag – og det gælder også hr. Sønderbys bemærkninger – uden tvivl vil vække glæde hos flyvelederne med baggrund i den situation, som flyvelederne selv har skabt.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. 930

2) Til *justitsministeren* af:

Steffensen (KrF):

»Anser ministeren filmen »Den, man elsker« for at være i overensstemmelse med lovgivningen?»

Skriftlig begrundelse

I filmen »Den, man elsker« skildres incestforhold som noget positivt for udviklingen af et barns følelsesliv. Bl. a. udtaler en ung kvinde, at fædre skal indlede forhold til deres døtre og mødre til deres sønner med henblik på at oplære børnene seksuelt.

Justitsministeren (Ole Espersen):

Hr. Steffensen beder mig om min vurdering af, om filmen »Den, man elsker« er i overensstemmelse med lovgivningen, og her tænkes vel, når henses til den begrundelse, som er givet for spørgsmålet, på forholdet til straffeloven.

Jeg kan som justitsminister af principielle grunde ikke udtale mig om konkrete straffesager, som er eller har været under behandling hos politiet.

Mere i almindelighed kan jeg i anledning af spørgsmålet sige, at det efter straffeloven og retsplejelovens organisatoriske opbygning af anklagemyndigheden er politimesteren, der i første instans træffer afgørelse i sager om anmeldelse af påståede strafbare forhold.

Politimesterens afgørelse kan indbringes for statsadvokaten, hvis afgørelse kan påklages til rigsadvokaten, og endelig kan rigsadvokatens afgørelse indbringes for justitsministeriet.

Der verserer, således som det vist også fremgår af spørgsmålet, for tiden en konkret sag, som i første instans er afgjort af politimesteren. Den, der indbragte sagen for politimesteren, er ikke tilfreds med denne afgørelse, og derfor er sagen nu indbragt for statsadvokaten.

Herefter vil de regler, vi har i retsplejeloven, blive fulgt, og jeg føler mig overbevist om, at hr. Steffensen heller ikke ønsker, at jeg på nuværende tidspunkt skal blande mig i det system, som lovgivningsmagten har fundet er det rimeligste.

Steffensen (KrF):

Jeg takker justitsministeren for svaret, som jo var meget enkelt, idet man henviser til den praksis, der er her i landet, og sagen altså, efter hvad jeg nu kan forstå, først kan komme til afgørelse, når man har kørt den igennem disse instanser, og det er jeg ikke uenig med justitsministeren i at man må gøre.

Jeg finder det imidlertid nødvendigt, at man får klaring på disse ting. For jeg mener, at der efter vore loves paragraffer er tale om i hvert fald tre områder, hvor denne film krænker det lovsæt, vi har i dag. Jeg tænker her på de bestemmelser, der sikrer imod incest, altså blodskam, på dem, der sikrer mod seksuel omgang med mindreårige, og på loven om forbud mod børnepornografi.

[Steffensen]

Efter min opfattelse er alle disse tre områder berørt af den omtalte film, og derfor vil jeg naturligvis afvente det, som justitsministeren har sagt, og så må vi se, hvordan sagen i øvrigt kan følges op. Jeg finder, det er ganske nødvendigt, at den bliver fulgt op, da det er således, at den film, der her er tale om, er produceret for statsmidler, og det kan naturligvis ikke være rigtigt, hvis det er i strid med dansk lov.

Nathalie Lind (V):

Jeg lyttede med interesse til justitsministerens udtalelse, fordi jeg under den mangel på almindelig orientering, der jo foreligger i øjeblikket, ikke var opmærksom på, at der var sket en anmeldelse her. Det forstår jeg nu der er, og så forstår jeg, at ministeren ikke kan udtale sig om den konkrete sag. Men jeg mener, det må ligge inden for mulighederne i spørgetiden så at få en udtalelse fra ministeren om, hvorvidt han finder, at § 210 i straffeloven – om den, der har samleje med en slægtning i nedstigende linje – bør opretholdes, og om ministeren er enig med mig i, at vi har et dekadent samfund, som går sin opløsning i møde, hvis vi tillader, at, om jeg så må sige, værdinormerne skrider på dette område. Det, jeg altså gerne vil høre, er ministerens vurdering af, om det ikke er rigtigt, at vi fortsat beskytter familielivet ved at opretholde disse regler i straffeloven.

Formanden:

Dette spørgsmål ligger strengt taget uden for det spørgsmål, der er stillet, men det er jo op til ministeren at vurdere, om der skal svares.

Wilhelm (VS):

Jeg har et par tillægsspørgsmål til ministeren. Nu er spørgerens skriftlige begrundelse meget kortfattet, men jeg har da fulgt hr. Steffensens argumentation også i offentligheden, og jeg forstår den ganske principielt sådan, at det, spørgeren ønsker klarlagt, er, om filmen skulle være ulovmedholdelig, fordi det forhold, den diskuterer og oven i købet måske endda omtaler med sympati, er incest, som er ulovlig efter dansk ret.

Jeg vil derfor mere for at præcisere, hvad det egentlig er for en linje, der forfølges i dette spørgsmål, spørge ministeren helt paral-

lelt: anser ministeren fremvisning her i landet af neorealismens filmiske hovedværk, den italienske film »Cykeltyven«, for at være i overensstemmelse med lovgivningen, når filmen klart udtrykker og formidler sympati for den pågældende cykeltyv og cykeltyveri er forbudt?

Videre: anser ministeren det for at være i overensstemmelse med lovgivningen at argumentere kunstnerisk eller på anden vis for afkriminalisering af f. eks. sex mellem 14-årige, når sex mellem 14-årige med den nugældende danske lovgivning er forbudt?

Anser ministeren det for at være i overensstemmelse med lovgivningen at argumentere kunstnerisk eller på anden vis for afkriminalisering af samleje mellem voksne søskende, når samleje mellem voksne søskende efter nugældende dansk lovgivning er forbudt?

Helt generelt: anser ministeren det i det hele taget for lovligt at udtrykke sympati for nogen som helst ændring af de bestående forhold, specielt sådanne ændringer, som måtte kolliderede med kristeligt folkepartis opfattelse?

Justitsministeren (Ole Espersen):

Jeg tror, jeg vil kombinere en kommentar til hr. Steffensens indlæg med et svar til hr. Wilhelm, for der var et ordvalg i hr. Steffensens indlæg, som klart fører over til de problemer, hr. Wilhelm rejste.

Først må jeg endnu en gang præcisere, at jeg ikke ønsker at tage stilling til den konkrete sag på nogen måde. Men med ordvalget fra hr. Steffensens side blev der sagt, hvis jeg hørte rigtigt, at filmen »berører« spørgsmålet om incest, spørgsmålet om seksuelle forhold mellem forældre og børn.

Jeg har ikke set filmen, men det behøver jeg i og for sig heller ikke at have gjort, for jeg kan sige, at det, at en film »berører« det spørgsmål, det, at en film »argumenterer« for en ændring af vores straffelov, for ændrede forhold mellem kønnene i det hele taget, er ikke strafbart, og det ønsker jeg naturligvis heller ikke under nogen omstændigheder skal være strafbart; det er et normalt led i en debat i et demokratisk samfund. Jeg håber, at jeg dermed har besvaret de spørgsmål, som hr. Wilhelm stillede i denne forbindelse.

[Justitsministeren]

Hvad angår fru Nathalie Linds spørgsmål, kan jeg klart svare, at den film, der er tale om, ikke har givet anledning til nogen overvejelse om ændringer i straffeloven, og jeg mener heller ikke, at der i øvrigt er ting i samfundsdebatten eller i udviklingen i samfundet, der taler for ændringer af den karakter, som fru Nathalie Lind nævnte.

Steffensen (KrF):

I anledning af justitsministerens bemærkninger om mit ordvalg vil jeg gerne sige, at hvis jeg har udtrykt mig sådan, at filmen berører disse forhold, er det forkert udtrykt. Det er nemlig ikke således, at filmen berører disse forhold, men det er således, at filmen opfordrer til disse forhold, og at man ikke kan få anden opfattelse af at have set filmen – det har jeg gjort – end at det er noget, man bør indgå i for at have en harmonisk tilværelse.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. 934

3) Til *ministeren for kulturelle anliggender* af:
Nymann (FP):

»Vil ministeren oplyse, om filmen »Den, man elsker«, der er støttet af statens filmfond og tilladt fremvist for børn ned til 12 år, er i overensstemmelse med det kulturelle sigte, som ønskes fremmet i socialdemokratiet?«

Skriftlig begrundelse

Ovennævnte film opfattes af mange som pervers og stærkt provokerende og virker direkte undergravende for det i vort land almindelige samfundsmønster i en dansk familie. Såfremt ministeren finder filmen underlødigt til fremvisning for større børn, må det være rimeligt, at ministeren søger at gøre den forbudt for børn over 12 år.

Ministeren for kulturelle anliggender (Lise Østergaard):

Jeg vil gerne først i almindelighed sige, at det er min opfattelse, at der er mange i dette ting, som er godt tilfredse med, at det ikke er kulturministeren, der personligt skal godkende de film, som produceres af statens filmcentral, for publikum selv får lejlighed til at

danne sig sin mening om dem, og heller ikke derefter i øvrigt.

Mere specielt vil jeg sige, at heller ikke spørgsmålet om, hvorvidt filmen »Den, man elsker« skulle være specielt socialdemokratisk, radikal, konservativ eller noget helt fjerde, er noget, som kulturministeren kan eller skal tage stilling til.

Loven om film og biografer har overladt det til bestyrelsen for statens filmcentral at lægge linjen for denne institutions produktion og anskaffelse bl. a. af kortfilm, og hvis nogle af disse film skulle vise sig at være debatskabende, kan jeg ikke have noget derimod.

Det er socialdemokratiets og regeringens kulturelle sigte på dette område, at vi skal give filmcentralen mulighed for at præsentere et bredt udbud af oplysningsfilm, og hvis der inden for dette udbud skulle være film, der indeholder synspunkter, som kulturministeren eller selv socialdemokratiet ikke kan lide, er det alligevel vores kulturpolitik, at filmcentralen skal kunne præsentere dette udbud af film. Det er det princip, vores filmlovgivning hviler på, og det skal vi ikke pille ved.

Hr. Nymann har i sin begrundelse for spørgsmålet en opfordring til mig om at søge at få filmen forbudt for børn over 12 år. Det kan jeg ikke tjene hr. Nymann i. For her må jeg også holde mig til loven, denne gang loven om filmcensur. Det er statens filmcensur, der skal afgøre, hvor store eller små børn der har adgang til offentlige filmforevisninger. Censurens afgørelse kan alene ændres af ankenævnet for filmcensuren, og det er således, at det alene er den, der indsender filmen til censurering, der har ret til at klage til ankenævnet over afgørelsen. Ministeren har intet med dette at gøre, og det synes jeg er en fortrinlig ordning.

Nymann (FP):

Ja, nu har vi jo lige hørt, at justitsministeren ikke kunne gøre noget, og at kulturministeren ikke skulle gøre noget, og man må således konstatere, at der ikke kan gøres noget ved noget sådant. Det er faktisk noget svineri, for jeg har haft den tvivlsomme fornøjelse at se filmen og må sige, at den efter min opfattelse er absolut amoraliserende og

[Nymann]

er fuldstændig ude af trit med det, man kalder et normalt familiemønster.

Hvis der ikke kan gøres noget ved noget sådant, burde der laves regler for, at der kunne det, for det er altså perverst og nedbrydende. Derfor er jeg meget ked af, at ministeren ikke kunne forårsage, enten at filmen blev trukket tilbage, eller at ophavsfolkene til den fik en eller anden reprimande, for den ligger altså på et niveau, som absolut ikke kan tolereres af normale personer.

Jeg vil endnu en gang opfordre ministeren til at komme herop og tilkendegive, om det virkelig kan være meningen, at statsmidler skal bruges til den slags mere eller mindre perverse ting.

Nathalie Lind (V):

Jeg har desværre endnu ikke haft lejlighed til at se denne film, men jeg så instruktøren udtale sig i TV i mandags, og det var egentlig tilstrækkeligt: en statsstøttet film, hvis instruktør udtaler, at så længe der ikke er tale om tvang, fandt han det rimeligt og rigtigt, at der også var seksuel omgang inden for familiens område.

Når jeg begynder på denne måde, er det, fordi jeg har en mindelse om, at vi før har haft meget vanskelige forhandlinger og afgørelser her i folketinget angående film eller andre kunstværker, som kunne støttes med statsmidler. Jeg henviser til den forespørgselsdebat – den var rejst bl. a. af de konservative – som fandt sted den 16. maj 1975, og ministeren må selvfølgelig være orienteret af sine embedsmænd om, at det er Jens Jørgen Thorsens Jesusfilm, jeg taler om her. Dengang blev der nedsat et udvalg, som skulle se på, under hvilke vilkår man kunne give offentlige bevillinger, men jeg mener, det aldrig blev færdigt.

Jeg vil her spørge ministeren, hvilken viden han har om dette, og hvordan det ligger med henblik på den kommende revision af filmloven.

Jeg vil gerne have lov til at citere statsminister Anker Jørgensen, der også dengang var statsminister, og som her i tinget – det står sp. 6590 i Folketingstidende 1974-75, 2. samling – sagde, at i flertallet af tilfælde havde systemet med, at uafhængige organer havde truffet afgørelsen, fungeret godt. »Men den afgørelse, som direkte og hårdt har stødt

an mod, hvad folketinget og befolkningen finder rimeligt og forsvarligt, er jo dog heldigvis også noget enestående.«

Ja, det er rigtigt, at det er enestående, men folketinget vedtog en dagsorden om, at man skulle have disse ting klaret op, og derfor spørger jeg ministeren: hvad kan vi få af oplysninger om, hvordan situationen er i dag?

Poulsgaard (FP):

Vi har en kulturminister, der så gerne vil være venlig. Vi har set interviewer med kulturministeren i fjernsynet og andre steder: alt skal støttes, bare der var råd til det. Ministeren ville så gerne det hele.

Dette er ikke så meget jura, og det er ikke regler og forordninger. Jeg vil derfor spørge det parti, som kalder sig folkepartiet, og som er det største parti i dette land, endnu desværre, socialdemokratiet, som da også har mange fornuftige mennesker med: vil I eller vil I ikke bruge den magt, I besidder, til at ændre ved sådan noget? Vil I fuldstændig nedbryde samfundsnormerne, værdinormerne? Hvordan skal samfundet så komme til at køre? Man kan forstå, at for sådan nogle revolutionære fyre som hr. Wilhjelm er det vand på deres mølle, men at socialdemokratiet vil være med til stiltiende at se på, at denne nedværdigelse og forhånelse af ægteskabet skal finde sted, nægter jeg at tro på kan være rigtigt. Jeg håber, der er et mandfolk i den regering, der siger: vi vil have dette ændret, og det skal være her og nu.

Ministeren for kulturelle anliggender (Lise Østergaard):

Over for hr. Poulsgaard kan jeg bare henviser til den bemærkning, jeg gjorde i mit første indlæg: at dette, at en film eller ethvert andet kulturprodukt er debatskabende, kan i sig selv ikke være nogen ulykke; og det fremgår jo tydeligt af hr. Poulsgaards diskussion om, hvad der er rigtigt eller forkert, hvad der er godt eller ondt, at der her er tale om en film, som er debatskabende.

Som svar på det spørgsmål, fru Nathalie Lind stillede mig, vil jeg gøre opmærksom på, at det udvalg, fru Nathalie Lind nævnte, var et udvalg, hvori folketinget var inddraget; det var et folketingsudvalg, der beskæftigede sig med disse ting. Hvad den endelige konklusion på det udvalgsarbejde var,

[Ministeren for kulturelle anliggender]

kan jeg ikke på stående fod gøre rede for, men dersom det skulle ønskes af kulturudvalget, vil jeg meget gerne skaffe det oplyst og tilsende kulturudvalget en redegørelse derfor.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. 921

4) Til *ministeren for skatter og afgifter* af:

Lawaetz (FP):

»Ministeren bedes oplyse, hvor store værdier der årligt går tabt ved destruktion af konfiskerede cigaretter, tobak og spiritus, samt hvilke initiativer ministeren agter at tage for at forhindre dette værditab.«

Skriftlig begrundelse

Det drejer sig om mange millioner, der på denne måde går tabt, og de store bøder, som stormuglerne bliver idømt, bliver kun i sjældne tilfælde betalt.

Staten kunne få en meget stor indtægt ved i stedet for destruktion at afgiftsberigtige og sælge disse efterspurgte varer.

Ministeren for skatter og afgifter (Mogens Lykketoft):

Spørgsmålet går ud på, hvor store værdier der årligt går tabt ved destruktion af konfiskerede cigaretter, tobak og spiritus.

Ifølge toldloven tager toldvæsenet eller politiet de varer, der findes ved indsmugling eller forsøg på indsmugling, i forvaring. Når den, som varerne er taget fra, betaler told og afgifter og et eventuelt bødebøbeløb, bliver varerne udleveret til den pågældende. Hvis varerne ikke afhentes inden to måneder efter udløbet af den måned, hvori sagen er afgjort, bortsælges de af toldvæsenet ved offentlig auktion. Det er hovedreglen. Men varer, der efter toldvæsenets skøn er ukurante eller urealisable, kan dog destrueres efter fristens udløb, og jeg forstår, at det er det, spørgsmålet vedrører.

Spirit, der er taget i forvaring og ikke bliver afhentet, bliver så vidt muligt solgt ved auktion, men på det vilkår, at den udføres. Det betyder i praksis, at sådan spiritus sælges til skibsprovianteringshandel. Dog er det sådan, at det meste spiritus betragtes som ukurant og bliver destrueret på Kommuneke-

mi i Nyborg. Det drejer sig om flasker med beskadigede etiketter og varer, der normalt ikke sælges her i landet.

Cigaretter og tobaksvarer, der er taget i forvaring og ikke bliver afhentet, betragtes altid som ukurante og bliver derfor destrueret på forbrændingsanstalt. Toldvæsenet kan jo opbevare sådanne varer, indtil smuglersagen er afgjort, og derudover i mindst to måneder. Inden varerne når frem til en auktion, vil de derfor ofte være mindre friske, og da der hyppigt er tale om varer af gængse mærker, vil det kunne genere fabrikanter og importører af de pågældende mærker, når sådanne varer af nok så tvivlsom kvalitet bringes ud i handelen til forbrugere, der ikke er klar over sammenhængen.

Der foreligger ikke nogen samlet opgørelse over, hvor mange cigaretter og hvor mange flasker spiritus der tages i forvaring, og hvor meget der bliver destrueret, men man skal selvfølgelig være opmærksom på, at produktionsværdien før afgift af sådanne varer ikke er en vældig stor del af den pris, vi normalt ser. Statskassen lider ikke noget afgiftstab ved denne destruktion. Selv om varerne ved auktionssalg indbragte et beløb, der gav dækning for de sædvanlige afgifter, ville varerne jo træde i stedet for en tilsvarende mængde afgiftsberigtigede varer, der sælges i den sædvanlige detailhandel, og statskassen ville så miste afgiften af disse varer. På den anden side må det forudses, at cigaretter, der sælges ved auktion, ikke vil indbringe staten lige så store afgiftsindtægter som de varer, der fortrænger fra den normale omsætning. Man må altså regne med, at auktionssalget af cigaretter ville påføre statskassen et direkte afgiftstab.

Lawaetz (FP):

Jeg takker for et fyldestgørende svar. På den anden side synes jeg jo, mit spørgsmål var forholdsvis intelligent, fordi det nok drejer sig om temmelig store beløb. Jeg forstod, at det var svært at svare på, hvilke beløb det drejede sig om, men svaret beroliger mig derhen, at man for så vidt får en hel del værdier ud af det, og derfor kan jeg kun spørge skatte- og afgiftsministeren, om man er fuldt opmærksom på dette; jeg tænker navnlig på de store smuglersager, hvor det drejer sig om millionbeløb i visse tilfælde, og da er jeg jo også vidende om, at man aldrig får halet de

[Lawaetz]

bøder i land. De dømte bliver straffet, og så overgår værdierne altså til staten, hvor man tænker på at få dem udnyttet på bedst tænkelige måde; det betyder, at de ikke skal ligge og vente måske i flere år, hvorved de, som ministeren selv siger, taber i værdi.

Jeg har ønsket at pege på dette og vil blot gerne have bekræftet, at ministeren forsøger at få den størst mulige værdi ud af det.

Ministeren for skatter og afgifter (Mogens Lykketoft):

Jeg kan ikke tilføje meget til mit svar i første omgang til hr. Lawaetz, men selvfølgelig skal man prøve inden for de hensyn, som jeg redegjorde for der må tages i sager som disse, at undgå i størst muligt omfang, at faktisk eksisterende gode produkter destrueres. Det er indlysende.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. 926

5) Til *forsvarsministeren* af:

Dohrmann (FP):

»Vil ministeren oplyse, hvor lang tids varsel der er nødvendigt for, at forsvaret kan overtage de funktioner, som civile flyveledere under normale omstændigheder udfører, samt oplyse, om en sådan permanent overtagelse ikke ville være ensbetydende med færre offentlige udgifter og en langt bedre service over for såvel inden- som udenlandske flypassagerer?«

Forsvarsministeren (Søgaard):

Det er jo en 2-3 spørgsmål i ét, og jeg kan meddele, at uddannelsesmæssigt vil forsvarets flyveledere efter en kortere tilvænningsperiode selvfølgelig nok kunne overtage den civile flyveledelse, idet civile og militære flyveledere gennemgår samme uddannelse på området.

Imidlertid er antallet af militære flyveledere fastsat efter forsvarets behov, og det er i øjeblikket ca. 63 stykker; derfor er der ikke personelmæssig kapacitet til at varetage også den civile flyveledelse, som jo er mindst tre gange så stor.

Skulle man overhovedet gå ind for tanken om, at forsvaret skulle varetage al flyveledelse, måtte man iværksætte en uddannelsesproces, som i hvert fald ville være adskillige år,

for at nå op på det nødvendige antal flyveledere, og hertil kommer så, at forsvaret hverken har instruktører eller skolefaciliteter til en sådan uddannelse.

At en permanent overtagelse ville være ensbetydende med færre offentlige udgifter, mener jeg under henvisning til det, jeg allerede har sagt, i hvert fald ikke vil være tilfældet.

Hvad angår serviceniveauet for flypassagerer, er det for mig vanskeligt at se, hvorledes det skulle kunne blive langt bedre, hvis forsvaret overtog dette funktionsområde. Af hensyn til flysikkerheden er der jo bl. a. fastsat særlige regler for flyvelederes arbejdsnormer. Disse vil naturligvis også gælde for militære flyveledere.

Dohrmann (FP):

Den konflikt, der er med flyvelederne for øjeblikket, kunne sikkert nemt løses ved, at ministeren til det møde, som skal finde sted i eftermiddag, tog 50.000 kr. med pr. flyveleder; det er jeg slet ikke i tvivl om. Så ville flyveledernes helbred være i orden inden aften. Det er der nok ingen tvivl om. Men jeg tror ikke, at samfundet som sådant kan acceptere, at en lille gruppe lægger pres på den måde, som flyvelederne, hvis eneste formål er at få noget mere i lønningsposen, gør.

Derfor er jeg altså kommet til at tænke over, om det ikke var en god idé, at militæret overtog hele flyveledertjenesten her i Danmark. Jeg har ikke særlig stort kendskab til, hvorledes forsvaret og de civile flyveledere arbejder sammen, men der må jo trods alt finde en vis koordinering sted, og derved vil det også give nogle overlapninger. Rundt om i flere af de civile lufthavne sidder der militært personel, som også betjener civiltrafikken, og så står jeg her med et udklip fra Børsen fra den 21. april 1981, hvor direktøren for statens luftfartsvæsen, hr. Valdemar Eggers, udtaler, at flyvevåbenets flyverledertjeneste er dimensioneret således, at militæret fra den ene dag til den anden kan overtage alle de funktioner, som civile flyveledere udfører. Derfor forstår jeg ikke rigtig, hvad ministeren mener med, at der skal uddannes en masse personel. Hvis oplysningerne her er korrekte, disponerer forsvaret altså over alt, hvad der er brug for, og derfor synes jeg, det ville være en god idé, om man i denne situa-

[Dohrmann]

tion, som koster flere millioner kroner om dagen, overvejede at sætte militæret ind.

Forsvarsministeren (Søgaard):

Jeg kan sige til hr. Dohrmann, at naturligvis finder der en koordinering sted, idet vi i militære lufthavne også varetager civilflyvning, eksempelvis i Karup, i Tirstrup og i Skrydstrup, når der er brug for det, samtidig med at vi passer den normale militære flyvning, men at vi kan overtage alle de funktioner, som luftfarten har behov for, tror jeg ikke på. Her kommer man til at tage hensyn dels til det antal, vi har, dels til den uddannelse, der skal finde sted for at få et antal, der måtte svare til det, man har behov for i luftfarten, og det vil, som jeg har nævnt, tage adskillige år, inden man når op på det antal, der måtte være behov for.

Dohrmann (FP):

Nu har vi jo et forsvar, og det skal vi da også beholde, men jeg går da ud fra, at hvis der skulle opstå en krisesituation, så risikerer vi ikke, at det hele brænder sammen, fordi flyvevåbenet ikke råder over de nødvendige flyveledere, når de nødvendigvis må overtage al kontrol.

Jeg vil godt spørge ministeren med hensyn til uddannelsen af flyveledere: er det således, at militære flyveledere får en dårligere uddannelse end civile flyveledere? Forsvarets personel går jo ret tidligt på pension. Er det således, at ingen af de flyveledere, som er gået på pension efter at have gjort tjeneste ved militæret, er i stand til at betjene civiltrafikken, eller er det således, som en deputation fra flyvelederne oplyste i udvalget, at problemet faktisk kun var, at de, når flyene var landet, ikke kunne finde ud af at rangere maskinerne ind på de rigtige pladser?

Forsvarsministeren (Søgaard):

Nu ved jeg ikke, hvad det er for krisesituationer, hr. Dohrmann taler om, men i det, man må kalde en krigssituation, ville jeg forestille mig at man måske kunne regne med, at al både indenrigs- og udenrigsflyvning var stoppet, og det ville i så tilfælde naturligvis være en anden situation.

Jeg vil godt sige med hensyn til, om de militære flyveledere får en dårligere uddannelse, at det gør de ikke; det er præcis den samme uddannelse, de får. Den foregår dels

indenlands, dels i Luxembourg for en kortere periode. Det, der er forskellen mellem militære flyveledere og civile flyveledere, er simpelt hen, at man ikke har, skal vi sige det samme udviklede materiel eksempelvis i Kastrup og i Karup; og det er klart, at det måtte man først lære sig. Det kan selvfølgelig læres på en kortere tid, som jeg har nævnt det, men man har ikke lært det fra starten af; man skal først ind i den procedure, som anvendes på de andre områder.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. 928

6) Til indenrigsministeren af:

Wilhelm (VS):

»Hvorledes har ministeren forestillet sig, at den obligatoriske kliniske videreuddannelse af læger skal kunne gennemføres uden kvalitetsforringelse, hvis grundlaget for myndighedernes hidtidige fastsættelse af uddannelseskravene i de forskellige specialer fuldstændig fjernes ved udvidelse af begrebet dagarbejdstiden og ved slækkelse af ansættelsens tilknytning til den enkelte sygehusafdeling?«

Skriftlig begrundelse

Den lægevidenskabelige embedseksamen giver ikke ret til at udøve selvstændig virksomhed som læge. Hertil kræves en omfattende klinisk videreuddannelse i et af de mere end 30 specialer, hver for sig efter veldefinerede ansættelses- og uddannelseskrav fastlagt af sundhedsmyndighederne.

Derfor befinder alle de ca. 6.000 underordnede sygehuslæger sig et eller andet sted i dette komplicerede videreuddannelsessystem. Alle yngre lægestillinger er uddannelsesstillinger med hver deres veldefinerede uddannelsesværdi, den kliniske uddannelse foregår under overlægens supervision, og det er ved de hidtidige arbejdstidsregler sikret, at mindst halvdelen af arbejdstiden er placeret i afdelingens normale dagarbejdstid, hvor supervisionen er reel i den forstand, at overlægen fysisk er til stede.

Hvis mæglingsforslagets bestemmelse om, at dagarbejdstiden for den yngre læge kan placeres når som helst mellem kl. 6 og 18 på alle enges syv dage, gennemføres, så er det

[Wilhelm]

principielt muligt, at hele eller langt størstedelen af den yngre læges arbejdstid placeres uden for afdelingens normale dagarbejdstid – altså uden for den tid, hvor overlægen normalt er til stede, og hvor f.eks. det ordinære operationsprogram placeres.

Det er vanskeligt at se, hvordan sådan større vilkårlighed i placeringen af den yngre læges arbejdstid kan undgå at forringe den kliniske uddannelse.

Dertil kommer, at ansættelsen ifølge mæglingforslaget ikke længere skal være så stærkt knyttet til den enkelte afdeling som hidtil. Den yngre læge skal kunne flyttes periodevis til andre afdelinger efter sygehusets behov.

Det er vanskeligt at se, hvordan en sådan bestemmelse kan undgå at udhule de uddannelseskra-
v, som sundhedsmyndighederne selv har opstillet i form af ansættelsesvarighed på en afdeling med et bestemt speciale.

Mæglingforslaget ændrer på afgørende vis grundlaget for sundhedsmyndighedernes hidtidige fastsættelse af uddannelseskra-
v. Hvis kravene ikke ændres i takt hermed, synes en forringelse af lægeuddannelsen uundgåelig – og hvis dette søges modvirket ved ændring af kravene om ansættelsesvarighed, reduceres den i forvejen alt for knappe videreuddannelseskapa-
citet.

Disse for patienterne helt væsentlige spørgsmål er overhovedet ikke belyst i den offentlige debat om mæglingforslaget. Det må derfor være på sin plads at afæske den ansvarlige minister et svar på, hvad man har tænkt at stille op over for disse konsekvenser af mæglingforslagets eventuelle gennemførelse.

Indenrigsministeren (Henning Rasmussen):

Hr. Wilhelm spørger mig, hvordan jeg har forestillet mig at den obligatoriske kliniske videreuddannelse af læger skal kunne gennemføres uden kvalitetsforringelse, hvis grundlaget for myndighedernes hidtidige fastsættelse af uddannelseskra-
v i de forskellige specialer fuldstændig fjernes ved en udvidelse af begrebet dagarbejdstiden og ved, at man slækker på ansættelsens tilknytning til den enkelte sygehusafdeling.

Jeg vil gerne sige dertil, at da forligsmandens mæglingforslag på AC-området for tiden er forelagt overenskomstparterne, fin-

der jeg det ikke hensigtsmæssigt, at jeg på nuværende tidspunkt udtaler mig detaljeret på en sådan måde, at det kan virke som en stillingtagen til forslaget, der kan påvirke parterne.

Direkte adspurgt, om mæglingforslaget får konsekvenser for den kliniske videreuddannelse af læger, må jeg så sige, at mæglingforslagets formuleringer efter min opfattelse ikke forhindrer en forsvarlig tilrettelæggelse af den kliniske videreuddannelse.

Wilhelm (VS):

Så må jeg måske spørge, hvad ministeren begrundet den opfattelse med, at det ikke skulle forhindre en forsvarlig uddannelse, og hvad han mener med en forsvarlig uddannelse. Er det en uddannelse, der i dagarbejdstiden er ca. halvdelen eller en tredjedel af, hvad den hidtil har været, eller hvad er det? Det er meget godt, at ministeren siger, at da mæglingforslaget er ude nu til afgørelse, vil man nødvendigvis påvirke denne afgørelse. Det er der ellers adskillige politikere af ministerens bekendtskabskreds der ikke holder sig tilbage for, men det er nu vanskeligt at undgå at komme til at risikere at påvirke en sådan afgørelse, hvis man gik ind i denne problemstilling, som er meget reel.

Jeg har overhovedet ikke nævnt de økonomiske konsekvenser af mæglingforslaget, men alene de uddannelsesmæssige og dermed problemerne omkring kvaliteten af de kommende læger. Hvad er det, ministeren begrundet det med, at der vil ikke ske nogen forringelse af uddannelsen, når vi ser, at dagarbejdstiden efter mæglingforslaget udvides fuldstændig vilkårligt til at være det dobbelte af, hvad det er i dag, hvilket reelt betyder, at man selvfølgelig ikke har planlagt arbejde på sygehusene i denne dobbelte tid, og at overlægerne ikke er til stede i denne dobbelte tid? Man siger simpelt hen, at den del af den yngre læges uddannelse, der skal finde sted i dagarbejdstiden, kan foregå tidligt om morgenen, sent hen på eftermiddagen og i week-enden, hvor disse uddannelsesmæssige omstændigheder faktisk ikke er til stede.

Jeg kan sige, at efter den nuværende overenskomst er dagarbejdstiden defineret til knap 43 timer fordelt på ugens første 5 dage, men efter mæglingforslaget er det 12 timer hver dag i ugens 7 dage, altså 84 timer, og

[Wilhelm]

det vil sige, at det i hvert fald principielt bliver muligt at lade yngre læger arbejde så at sige hele tiden uden for den tid, der egentlig foregår dagarbejde på sygehuset på. Hvis ikke det er en uddannelsesmæssig forringelse, så ved jeg ikke, hvad hele det hidtidige uddannelsesmæssige system har baseret sig på.

Jeg vil gerne have ministerens svar på dette, så kan vi i anden runde tage problemerne omkring ansættelsesbegrebet: er man tilknyttet sygehuset, eller er man tilknyttet den bestemte uddannelsesmæssige afdeling?

Indenrigsministeren (Henning Rasmussen):

Jeg ved, hvilken beskæftigelse hr. Wilhelm tidligere har haft, og ved derfor, at på dette område har hr. Wilhelm et udpræget specialkendskab. Det er nu ikke det, der er årsagen til, at jeg ikke har til hensigt at gå ind i en detaljeret diskussion om tingene her, men jeg vil gerne nøjes med at sige, at efter min overbevisning – jeg har også et vist kendskab både lokalt og generelt til sygehusvæsenet, til sygehusvæsenets funktioner og til, hvordan uddannelsen tilrettelægges bl.a. for yngre læger – betyder mæglingsforslaget mulighed for en smidigere tilrettelæggelse af arbejdstiden end den, der hidtil har været, og jeg kan ikke anerkende den betragtning, at dagarbejdstiden skal kunne udvides fuldstændig vilkårligt. Det vil være sådan, at man på en hvilken som helst afdeling naturligvis skal tage et rimeligt hensyn til de forpligtelser, afdelingen har, herunder over for den yngre læges uddannelse, og der vil selvfølgelig også være en mulighed for påtale, hvis det er sådan, at der udvikler sig en arbejdstid, som er uacceptabel ud fra et uddannelsesmæssigt synspunkt. Men at gå i detaljer bortset fra det, jeg har sagt her, har jeg ikke til hensigt at gøre, hr. Wilhelm.

Jeg har læst mæglingsforslaget grundigt igennem, drøftet det til forskellig side, og det er på den baggrund jeg siger, at jeg ikke kan se, at der kan være noget til hinder for en fortsat tilfredsstillende klinisk uddannelse af de yngre læger.

Wilhelm (VS):

Jeg går ud fra, ministeren ikke mente, at det direkte var diskvalificerende, at man kender noget til dette problem, og det er klart,

det indrømmer jeg, at min interesse for dette bl.a. har at gøre med, at jeg ved, hvor afsindigt vanskeligt det har været at opbygge dette videreuddannelsessystem, og hvor afsindig snævre nogle af flaskehalsene i dette system er. Derfor er det ret forrygende, at man med et sådant mæglingsforslag kommer og slår benene væk under et sådant system enten ved at forringe denne uddannelse meget væsentligt eller ved at stille forlængede ansættelseskrav til de forskellige speciallægeuddannelser og derved nødvendiggøre en voldsom reduktion af uddannelseskapaciteten, som i forvejen er for lille.

Om dagtjenestebegrebet må jeg henvise til forslaget § 5, stk. 2. Den eneste garanti, der ligger heri for, at der finder arbejde sted i dagtjenesten, er, at mindst 20 af de 40 timer ugentligt skal ligge i denne dagtjeneste. Men da denne dagtjeneste nu er blevet defineret sådan, at den strækker sig over 84 af ugens timer, hvor den før kun strakte sig over knap 43 af ugens timer, siger det sig selv, at det principielt er muligt, at hele lægens arbejdstid eller i hvert fald langt den dominerende part af den kommer til at ligge uden for den tid, hvor der egentlig er en superviseret undervisning, så ved jeg ikke, hvorfor vi har haft det besvær med hele det hidtidige system.

En anden ting, vi først når at tage op nu i denne runde, er ansættelsesplaceringen. Det har hidtil været sådan i henhold til § 1, stk. 1 og 2, at en ansættelse var klart knyttet til den enkelte afdeling, og denne afdeling er bedømt som en uddannelsesafdeling og klassificeret efter sin uddannelsesværdi. Det er selvfølgelig på det grundlag, at sundhedsstyrelsen og specialistnævnet har kunnet fastsætte uddannelseskravene. Nu kommer så en bestemmelse om, at det ikke er afdelingen, man er knyttet til, det er sygehuset som sådant; man kan flyttes rundt fra det ene til det andet. Jeg hørte med forbløffelse Amtsrådsforeningens formand, Per Kaalund, forleden dag udtale til Danmarks Radio, at på dette punkt er formuleringerne fuldstændig uændrede fra den gamle overenskomst. Det er, for at sige det mildt, lodret urigtigt, og jeg vil i hvert fald godt have ministeren til her at bekræfte, at det ikke forholder sig sådan. Disse formuleringer er radikalt ændret i forhold til den gældende overenskomst. Hvad vil de uddannelsesmæssige konsekvenser blive af det?

Indenrigsministeren (Henning Rasmussen):

Jeg synes, at når nu hr. Wilhjem, uanset at jeg ikke har til hensigt at gå ind i en detailldiskussion, alligevel ønsker det og citerer fra mæglingsforslaget, burde han gøre os alle den tjeneste at citere, hvad der også står i mæglingsforslaget, nemlig at dagtjenesten normalt placeres i tidsrummet mandag-fredag fra kl. 8.00 til kl. 16.00 og ikke lørdag og søndag. Det er en af begrundelserne for, at jeg mener, det er korrekt, når jeg har sagt, som jeg gjorde for lidt siden. Jeg ser ikke i de formuleringer, der er anvendt i mæglingsforslaget, nogen hindring for en forsvarlig klinisk uddannelse af de yngre læger.

På nøjagtig tilsvarende måde gælder det, når det drejer sig om formuleringen med hensyn til tilknytningen til afdelingen. Jeg ser ikke i den formulering en hindring for, at der sker en fortsat forsvarlig klinisk uddannelse af vore yngre læger i Danmark.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. 929

7) Til *indenrigsministeren* af:

Wilhjem (VS):

»Har sundhedsstyrelsen været taget med på råd angående mæglingsforslagets konsekvenser for den kliniske videreuddannelse af yngre læger i henhold til sundhedsstyrelsens uddannelseskra-
v?»

Skriftlig begrundelse

Kravene til den kliniske videreuddannelse af yngre læger er fastsat af sundhedsstyrelsens specialistnævn.

Gennem årtier er der opbygget et videreuddannelsessystem, som i realiteten er obligatorisk, og som omfatter samtlige yngre lægestillinger inden for sygehusvæsenet. Hver enkelt sygehusafdeling er klassificeret som a-, b- eller d-afdeling efter sin uddannelsesværdi inden for det pågældende speciale, og for hvert af de mere end 30 specialer er det nøje fastlagt, hvor lang en ansættelsestid på de forskellige kategorier af afdelinger der skal eller kan indgå i uddannelsen.

Det er et overordentlig kompliceret videreuddannelsessystem, især fordi det gælder om at udnytte uddannelseskapa-
citeten optimalt,

da den inden for de fleste specialer er knap i forhold til behovet.

Som påvist i begrundelsen for spørgsmål nr. 928 vil en gennemførelse af mæglingsforslagets bestemmelser vedrørende begrebet dagarbejdstiden og vedrørende ansættelsesområdet afgørende ændre grundlaget for sundhedsstyrelsens fastsættelse af uddannelseskra-
v og dermed for hele det eksisterende videreuddannelsessystem, som det er udviklet gennem årtier.

Som det endvidere er påvist, er det vanskeligt at se, hvordan en gennemførelse af mæglingsforslagets bestemmelser kan undgå at medføre enten væsentlige forringelser af kvaliteten af den kliniske videreuddannelse eller en tilsvarende væsentlig reduktion af den i forvejen utilstrækkelige uddannelseskapa-
citet.

På den baggrund må det være på sin plads at få oplyst, om sundhedsstyrelsen overhovedet har været taget med på råd i forbindelse med disse konsekvenser af mæglingsforslaget, og hvad denne for videreuddannelsen ansvarlige myndighed i givet fald har sagt til, at der sker en så væsentlig ændring af hele grundlaget for det nuværende uddannelsessystem.

Jeg har overordentlig svært ved at forestille mig, at de myndigheder, som har ansvaret for lægernes kliniske videreuddannelse, og som er bekendt med de meget store planlægnings- og kapacitetsmæssige problemer, der allerede findes – og det vil først og fremmest sige sundhedsstyrelsens specialistnævn – skulle have sagt god for disse sider af mæglingsforslaget.

Indenrigsministeren (Henning Rasmussen):

Hr. Wilhjem spørger mig, om sundhedsstyrelsen har haft mæglingsforslaget forelagt – jeg må forstå: til en lægefaglig eller uddannelsesfaglig vurdering. Jeg kan dertil sige, at det har sundhedsstyrelsen ikke.

Wilhjem (VS):

Jeg vil gerne takke for det meget klare svar, og heri ligger jo en af begrundelserne for, at ministeren ikke burde afvise at gå ind i en diskussion om disse ting. Det har en of-
fentlig interesse, hvordan kvaliteten af kommende læger bliver, og det er fuldstændig udebatteret i forbindelse med dette mæg-

[Wilhelm]

lingsforslag. Vi oplever til gengæld, at Amtsrådsforeningens formand siger direkte urigtige ting om den side af sagen i massemedierne. På den baggrund og på baggrund af, at ministeren her indrømmer, at sundhedsstyrelsen overhovedet ikke har været hørt om disse konsekvenser, synes jeg, det ikke var mere end rimeligt, at ministeren i det mindste gik ind i en diskussion af denne problematik.

Ministeren nævnte før, at der står, at dagtjenesten normalt ligger fra kl. 8 til kl. 16. Det er korrekt, men der står også, at den kan placeres når som helst fra kl. 6 til kl. 18 på ugens 7 dage, og, hr. minister, det, der er væsentligt, er, at der ingen garanti er for, at de 20 timer, altså halvdelen af tiden, kommer til at ligge et eller andet sted mellem kl. 8 og kl. 16; nu skal det bare være mellem kl. 6 og kl. 18, og de kan altså principielt komme til at ligge helt uden for den tid, hvor afdelingens planlagte, normale, superviserede og undervisnings- og uddannelsesgivende funktioner finder sted.

Med hensyn til ansættelsesforholdet siger ministeren, at det kun er en smidiggørelse. Ja men det er her, hr. Per Kaalund påstår, at der overhovedet ikke er sket nogen ændring. I den gældende overenskomst står, at man er ansat på afdelingen, man tilrettelægger arbejdet efter afdelingens behov og afdelingsarbejdet er begrænset til afdelingens virkeområde. Nu skal det hedde, at man er forpligtet til at udføre lægearbejde inden for afdelingens/sygehusets/institutionens virkeområde, og der står, at arbejdet tilrettelægges under iagttagelse af afdelingens/sygehusets/institutionens behov. Det er altså ikke rigtigt at sige, at formuleringerne er de samme, og jeg går ud fra, hr. minister, at når man kommer med sådan nogle formuleringer nu, må det have en årsag, ellers kunne man da have gentaget de gamle formuleringer. Der må ligge et reelt ønske om at ændre tilstanden, når man kommer med disse formuleringer, og så er det ikke for meget, at man spørger ministeren: hvilke uddannelsesmæssige konsekvenser har dette? Og har man spurgte sundhedsstyrelsen, som er ansvarlig på dette område? Det har man altså ikke.

Indenrigsministeren (Henning Rasmussen):

Jeg vil gerne sige til hr. Wilhelm, at jeg brugte udtrykket smidiggørelse om placerin-

gen af arbejdstiden og ikke om andre dele af mæglingsforslaget.

Så vil jeg gerne derudover sige, at hr. Wilhelm synes at gå ud fra for det første, at Amtsrådsforeningen ikke har overvejet disse konsekvenser, som hr. Wilhelm er så optaget af. Det har Amtsrådsforeningen naturligvis gjort. Amtsrådsforeningen er jo ansvarlig for sygehusvæsenet i Danmark og også ansvarlig eller medansvarlig for den kliniske uddannelse af de yngre læger. Amtsrådsforeningen har naturligvis også overvejet den side af sagen.

Hr. Wilhelm synes derudover at gå ud fra, at amtsrådene, hvis mæglingsforslaget bliver vedtaget, vil handle uforstandigt og ufornuftigt i uddannelsesmæssig henseende. Det ser jeg ingen grund til at tro at Amtsrådsforeningens medlemmer vil gøre. Jeg ser slet ingen grund til at tro, at sundhedsstyrelsen og de særlige faglige udvalg, der beskæftiger sig med disse ting, vil tillade en slækelse af kravene til uddannelserne.

Wilhelm (VS):

Så vil jeg gerne til sidst have ministerens eget bud på, hvordan man skal undgå at slække på kravene, for der er, som jeg har påvist i min begrundelse for spørgsmålene, så vidt jeg kan se, kun to muligheder. Vi har fået konstateret, at dagtjenestebegrebet er udvidet sådan, at lægerne i princippet kan risikere næsten ikke at være på afdelingen, medens overlægen er der og supervisionen foregår, og vi har konstateret, at ansættelsesbegrebet er udvidet sådan, at man – jeg indrømmer, at det nok bliver en relativt lille del af ansættelsestiden – kan blive sat over på andre afdelinger og der kommer til at mangle noget i forhold til de gamle uddannelseskrav.

Det er ikke Amtsrådsforeningen, der er ansvarlig for dette. Den er kun med til at lave det rent praktiske. Det er sundhedsstyrelsen, der er ansvarlig. Ministeren er øverste ansvarlige for sundhedsstyrelsen og dermed for yngre lægers videreuddannelse. Hvad er ministerens bud på det her? Skal vi forlænge kravene om ansættelsernes varighed for en ørelæge, for en børnelæge osv. på de respektive afdelinger, for at det kan kompensere for den udtynding, der ellers sker af uddannelsen på grund af det her, eller skal vi opretholde den nuværende ansættelsesvarighed

[Wilhelm]

og til gengæld have en forringet uddannelse? Det første vil føre til en formindsket kapacitet. Det andet vil føre til en forringet uddannelse. Ministeren må have et svar på, hvad det er for en løsning, han mener at kunne anbefale som ansvarlig minister for dette område, og hvad det er for en løsning, der i hans øjne vil være forsvarlig, som han har sagt det flere gange her i dag.

Indenrigsministeren (Henning Rasmussen):

Hr. Wilhelm ønsker altså fortsat, at jeg skal diskutere på hans præmisser, og hr. Wilhelms præmisser er, at det er uforsvarligt, hvad det er i færd med at ske. Når jeg nu ikke vil anerkende, at det er uforsvarligt, men mener, som jeg har sagt det i mit første svar, at det ikke forhindrer en fortsat forsvarlig klinisk uddannelse af de yngre læger, kan jeg ikke se, hvorfor man forsøger at tvinge mig til at udtale mig om situationer, som jeg ikke anser for at være nærliggende. Det ser jeg ingen grund til at gå ind i en diskussion om. Det ville være det samme som indirekte at give hr. Wilhelm ret i hans antagelser, og når jeg ikke mener, at hr. Wilhelm har ret, hvorfor skal jeg så gå ind i en teoretisk diskussion om disse ting?

Hermed sluttede spørgsmålet, og spørgetiden var dermed til ende.

Skriftligt besvarede spørgsmål:

Formanden:

Fra de pågældende ministre er modtaget skriftlige besvarelser af spørgsmål stillet af følgende medlemmer af Folketinget:

Nymann: spm. nr. 884, 902 og 904
 Tyroll: spm. nr. 886
 Rahbæk Møller: spm. nr. 890 og 908
 Birgith Mogensen: spm. nr. 894
 Agnete Laustsen: spm. nr. 896
 Bjørn Poulsen: spm. nr. 897
 Margrete Auken: spm. nr. 899
 Anne Grete Holmsgård: spm. nr. 906
 Mette Madsen: spm. nr. 916

Spm. nr. 884

Til *landbrugsministeren* (3/4 81) af:

Nymann (FP):

»I forlængelse af mit spørgsmål nr. 766 og ministerens svar herpå af 26. marts 1981 bedes ministeren oplyse, hvor mange enkeltpersoner der har modtaget dele af de 185 givne dispensationer, samt hvor mange af de samlede dispensationer der er bevilget en enkelt person, samt endelig oplyse, hvorfor støtteordningsbetingelserne til førstegangsetablerede landmænd administreres strengere end betingelserne i landbrugsloven for at erhverve en jordbrugsbedrift.«

Besvarelse (22/4 81):

Landbrugsministeren (Bjørn Westh):

I svaret på spørgsmål nr. 766 oplystes det bl. a., at der i 1980 var meddelt ca. 185 dispensationer fra de almindelige betingelser for at opnå støtte efter lov om udlån til yngre jordbrugere. Heraf var ca. 60 dispensationer afgjort uden forelæggelse for bedømmelsesudvalget og 123 sager efter konkret forelæggelse for udvalget.

Ifølge oplysning fra statens jordlovsudvalg fordeler de 185 dispensationer sig på ca. 155 ansøgere, idet der i visse tilfælde er meddelt 2 dispensationer og undtagelsesvis 3 dispensationer i forbindelse med én ansøgning.

Som anført i svaret på spørgsmål nr. 766 er betingelserne for at opnå lån (og tilskud) efter støtteordningen for yngre jordbrugere generelt strengere end betingelserne efter landbrugsloven for at erhverve jordbrugsbedrift. Dette forhold må ses i lyset af de pågældende loves forskellige indhold og formål. Loven om udlån til yngre jordbrugere har til formål at støtte yngre, førstegangsetablerede jordbrugere og derigennem medvirke til at sikre tilgangen af nye, veluddannede driftsledere til jordbruget og til at fremme generationsskiftet. Ved administrationen af loven må det påses, at lån og tilskud bevilges i overensstemmelse hermed. Det synes i øvrigt kun rimeligt, at der stilles større krav for at opnå støtte til etablering end for at opnå tilladelse til at erhverve en ejendom.

Spm. nr. 886

Til *socialministeren* (6/4 81) af:

Tyroll (VS):

»Vil ministeren i henhold til sit svar på spørgsmål nr. 1028 af 16. juli 1980 oplyse, hvornår Svend Ørnbo får anerkendt sin syg-

[Tyroll]

dom som henhørende under arbejdsskade-
sikkerhedsloven?»

Begrundelse

I sit svar på spørgsmål nr. 1028 af 16. juli 1980 udtaler ministeren bl. a.: »Såfremt det i et anmeldt tilfælde konstateres, at skadelidte har pådraget sig forringet livskvalitet, sygdomme med særlig ondartet forløb eller en eventuel kræftlidelse, der skyldes udsættelse for radioaktiv bestråling, vil disse lidelser kunne henføres under arbejdsskade-
sikkerhedsloven.«

Svend Ørnbo har under sit arbejde i henhold til beregninger fra retslægerrådet og oplysninger fra folketingets ombudsmand været udsat for skadevoldende radioaktiv bestråling af betydelige størrelser på grund af manglende installationer af de lovbestemte sikkerhedsforanstaltninger. Alene fra isotopet Au 198 er det 178,2 røntgen (36 gange den tilladte dosis) og endnu mere fra isotopet P 32.

Svend Ørnbo er i dag invalidepensionist, og da alle sygdomme i henhold til ministerens svar på spørgsmål nr. 1028 får et mere ondartet forløb efter udsættelsen for skadevoldende radioaktiv bestråling, skal hans sygdom jo henføres under arbejdsskade-
sikkerhedsloven.

Besvarelse (21/4 81):

Socialministeren (Ritt Bjerregaard):

Sikringsstyrelsen har oplyst, at styrelsen ved brev af 29. juli 1976 fra Svend Ørnbo modtog anmeldelse af lidelser, som han mente at have pådraget sig ved skadelig radioaktiv bestråling under ansættelse på Finseninstituttet og Radiumstationen i tiden 1957-1969.

Sikringsstyrelsen afviste tilfældet den 29. august 1977 som ikke henhørende under ulykkesforsikringsloven med den begrundelse, at selv om Svend Ørnbo under sit arbejde måtte have været udsat for en mindre stråledosis, måtte styrelsen anse det for overvejende sandsynligt, at lidelserne skyldtes andre forhold end de erhvervsmæssige.

Denne afgørelse indankede Svend Ørnbo for den sociale ankestyrelse, der den 29. august 1978 tiltrådte sikringsstyrelsens afgørelse. Svend Ørnbo rettede herefter henvendelse

til folketingets ombudsmand, der, efter at han havde indhentet en udtalelse fra retslægerrådet, den 2. april 1979 meddelte, at han ikke fandt grundlag for at foretage sig yderligere.

Den 20. september 1980 anmodede Svend Ørnbo styrelsen om at genoptage sagen og forelægge den for udvalget vedrørende erhvervssygdomme.

Sagen blev efter indhentelse af yderligere oplysninger behandlet i udvalgets møde den 3. marts 1981.

Udvalget fandt ikke grundlag for at ændre styrelsens tidligere afgørelse, idet udvalget er af den opfattelse, at Svend Ørnbos sygdom ikke kan sættes i forbindelse med radioaktiv bestråling.

Sikringsstyrelsen har herefter ved brev af 10. april 1981 meddelt Svend Ørnbo, at styrelsen ikke finder grundlag for at ændre sin tidligere afgørelse om, at lidelsen ikke har kunnet anerkendes som henhørende under arbejdsskade-
sikkerhedsloven.

Sikringsstyrelsens afgørelse kan påklages til den sociale ankestyrelse. Socialministeriet har ikke mulighed for at ændre sikringsstyrelsens afgørelse.

Spm. nr. 890

Til *industriministeren* (7/4 81) af:

Rahbæk Møller (SF):

»Er det rigtigt, at Stålvalseværkets vanskeligheder bl. a. skyldes mangel på dansk skrot som følge af eksport af skrot, og har ministeren i givet fald mulighed for at gribe ind over for eksporten?«

Besvarelse (21/4 81):

Industriministeren (Erling Jensen):

De vanskeligheder, Det Danske Stålvalseværk A/S er ude for, er fælles for hele den vesteuropæiske stålindustri og har sin årsag i det sammenbrud på stålmarkedet, der indtraf i eftersommeren 1980 i forbindelse med den betydelige overkapacitet på stålområdet. Følgerne var fald i stålpriserne og efterspørgslen efter stål samtidig med, at industriens omkostninger, ikke mindst på energiområdet, var fortsat stigende. Den vesteuropæiske stålindustri har derfor måttet registrere meget store tab i 1980, og det gælder også Det Danske Stålvalseværk. Situationen var så

[Industriministeren]

alvorlig, at EFs Ministerråd i oktober 1980 erklærede »åbenbar krisetilstand« på stålområdet for første gang i Det europæiske Kul- og Stålfællesskabs 30-årige historie, og EF-Kommissionen iværksatte produktionskvotering med virkning fra 1. oktober 1980 i henhold til artikel 58 i traktaten om Det europæiske Kul- og Stålfællesskab. Prisfaldet for stål synes foreløbig standset, men de begrænsede salgsmuligheder er fortsat en stærk økonomisk belastning for stålindustrien, og situationen på stålmarkedet efter 1. juli 1981, hvor den nuværende kvotaordning udløber, er endnu ikke endeligt afklaret.

Stålvæskens vanskeligheder skyldes således de for tiden herskende markedsforhold og ikke aktuelle vanskeligheder for værkets forsyning med skrot. Forholdet mellem selskabets salgspriser for stål og de gennemsnitlige indkøbspriser for skrot er ikke forringet i forhold til 1980 og er væsentlig gunstigere end i 1979.

Indgreb over for eksporten af skrot til andre EF-lande med henblik på at skabe kunstigt lave skrotpriser i Danmark ville stride imod EFs fundamentale principper om varernes frie bevægelser inden for Fællesskabet – principper, som bl. a. er afgørende for Det Danske Stålvæskes betydelige salg af færdigt stål i andre EF-lande. Direkte indgreb over for eksporten af skrot til andre EF-lande er derfor ikke mulige; men eksport til tredjelande af skrot, som Stålvæsket kan anvende, tillades ikke for tiden.

Spm. nr. 894

Til *justitsministeren* (7/4 81) af:

Birgith Mogensen (CD):

»Kan ministeren tilslutte sig, at en central og landsdækkende registrering af ungdomsnarkomaner er nødvendig for i det hele taget at løse narkoproblemet?«

Begrundelse

Vi mener, at centralregistrering på landsplan er en absolut nødvendighed, hvis vi i det hele taget skal gøre os forhåbninger om at løse ungdomsnarkoproblemet.

Registrering er jo gjort til et uartigt ord, men i virkeligheden må vi sige, at den gode hensigt helliger midlet.

Registrering er bl. a. nødvendig for at undgå, at narkomaner samtidig lader sig behandle 2 eller flere steder i landet. Vi må følge den enkelte narkoman, bl. a. for at vide, hvordan den valgte behandlingsmåde individuelt virker.

Men en central registrerings vigtigste opgave er også at danne grundlag for forskning på hele narkobehandlings- og helbredelsesområdet. Vi mener, der er mange væsentlige argumenter, der begrundet, at en lov desangående snarlig bør gennemføres.

Den hidtil eneste hindring for at gennemføre en narkomanregistrering er – mærkværdigvis nok – at et stort antal narkobehandlere ikke ønsker landsregistrering. Narkomanerne og deres pårørende ønsker nemlig en centralregistrering. Det fænomen burde man til eftertanke.

Besvarelse (21/4 81):

Justitsministeren (Ole Espersen):

Spørgsmålet om registrering af narkomaner har tidligere været rejst, ligesom spørgsmålet har været drøftet i Folketinget.

Det er justitsministeriets opfattelse, at der ud fra politi- og anklagemæssige grunde ikke er behov for en særlig registrering af ikke-kriminelle narkomaner.

Justitsministeriet kan ikke tage stilling til, hvorvidt der ud fra andre grunde, herunder behandlingsmæssige grunde, er et behov herfor.

Spm. nr. 896

Til *socialministeren* (9/4 81) af:

Agnete Laustsen (KF):

»Vil ministeren fremlægge beregninger, der viser, hvilke konsekvenser den 17. almindelige vurdering vil få ved fastsættelsen af socialindkomsten for en række forskellige indkomstgrupper i bl. a. typiske parcelhuse, landbrugsejendomme, erhvervsjendomme samt ejerlejligheder?«

Besvarelse (21/4 81):

Socialministeren (Ritt Bjerregaard):

Ministeriet for skatter og afgifter, skattedepartementet, har oplyst, at den samlede ejendomsværdi ved 17. alm. vurdering pr. 1. april 1981 skønnes at medføre en stigning på ca.

[Socialministeren]

36 pct. i forhold til 16. alm. vurdering pr. 1. april 1977.

Samtidig skønnes det, at enfamilieshuse stiger med ca. 37 pct., landbrugsejendomme med ca. 24 pct., forretningsejendomme med ca. 35 pct., medens ejerlejligheder skønnes at stige med ca. 50 pct.

Da ejendomsværdien indgår på aktivsiden ved opgørelsen af den skattepligtige formue, som danner grundlag for beregning af formuetillægget i socialindkomsten, kan en forøgelse af ejendomsværdien ved 17. alm. vurdering i det enkelte tilfælde medføre en forøgelse af formuetillægget i den socialindkomst, der skal anvendes i 1983.

Ministeren for skatter og afgifter har imidlertid den 1. april 1981 fremsat forslag til lov om ændring af lov om vurdering af landets faste ejendomme og om ændring af ligningsloven. (Kontantvurdering m.v.). (Lovforslag nr. L 197).

Ifølge dette forslag skal 17. alm. vurdering omregnes til kontantværdi. Som konsekvens heraf foreslås det samtidig, at den skattepligtige formue fra og med indkomståret 1981 baseres på kontantvurdering, således at ikke blot fast ejendom ansættes efter kontantværdien, men også gæld kursansættes.

Som det fremgår af lovforslagets bemærkninger, gør gennemførelsen af lovforslaget det nødvendigt at overveje en justering af formuetillægget til socialindkomsten.

Disse overvejelser afhænger bl. a. af, om det nævnte lovforslag vedtages af folketinget, hvorfor det ikke er muligt på nuværende tidspunkt at fremlægge realistiske beregninger, der viser konsekvenserne af 17. alm. vurdering.

Spm. nr. 897

Til landbrugsministeren (9/4 81) af:

Bjørn Poulsen (SF):

»Hvad er grundlaget for ministerens optimisme med hensyn til gennemslagskraften for de foreslåede prisforhøjelser på svinekød, og hvilke muligheder har EF-Kommissionen for at få overensstemmelse mellem de foreslåede prisforhøjelser på basisprisen og de afregningspriser, der er på området?«

Begrundelse

Hidtil har der været ret stor forskel på basispris og afregningspris. I øjeblikket ligger afregningsprisen på ca. 85 pct. af basisprisen, og det virker derfor lidt mærkeligt, at landbrugsministeren kan være så optimistisk med hensyn til gennemslagskraften af den forhøjelse, man er blevet enige om i EF-regie.

Hvis Kommissionen har et hjælpemiddel til at ændre på dette forhold, kan det godt undre, at man ikke har brugt det før.

Besvarelse (21/4 81):

Landbrugsministeren (Bjørn Westh):

Ved prisforhandlingerne blev vedtaget en stigning af basisprisen for svinekød på 11 pct. gældende fra produktionsårets start, 1. november 1981.

I denne forbindelse afgav Kommissionen på dansk foranledning følgende to erklæringer:

1. »Rådet noterer sig Kommissionens erklæring om, at Kommissionen inden for de til rådighed stående instrumenter under den fælles markedsordning vil søge at administrere svinekødsmarkedet på en sådan måde, at den aftalte stigning i basisprisen for svinekød vil få tilsvarende virkning på markedsprisen.«
2. »Rådet noterer sig Kommissionens erklæring om, at den vil administrere systemet med tillægsafgifter på import på en sådan måde, at slusepriserne vil blive overholdt, og at sådanne afgifter vil blive pålagt, så snart det er klart, at der er tilbud under sluseprisen.«

Ved den første erklæring har Kommissionen selv påtaget sig en forpligtelse til at administrere markedsordningen for svinekød, således at prisforhøjelsen for basisprisen også slår igennem på markedsprisen. Dette indebærer først og fremmest, at eksportrestitutionerne må fastsættes tilstrækkelig højt, hvilket vil sige op til samme niveau som importafgifterne. Sådanne restitutioner skulle give producenterne i Fællesskabet rimelige konkurrencevilkår på verdensmarkedet og medføre mulighed for en udvidelse af eksporten. Endvidere kan det i særlige perioder, hvor forarbejdningsindustriens efterspørgsel traditionelt er faldende, blive påkrævet at yde støtte til privat oplagring af svinekød.

Den anden erklæring vil administreret stramt begrænse importen af svinekød, idet

[Landbrugsministeren]

prisen på importeret svinekød efter pålæg af importafgift vil være højere end basisprisen.

I perioden 1977-1979 steg produktionen af svinekød i Fællesskabet med 4,5-5 pct. om året. Siden har stigningstakten været aftagende og forventes for hele 1981 at blive mindre end 1 pct.

En stagnerende produktion sammenholdt med den udnyttelse af markedsordningens styringsmekanismer, som Kommissionen har givet tilsagn om, giver grund til at formode, at den vedtagne stigning af basisprisen vil slå igennem på markedsprisen.

Spm. nr. 899

Til *fiskeriministeren* (9/4 81) af:

Margrete Auken (SF):

»Vil ministeren sørge for, at Danmark stemmer for et stop for kommerciel hvalfangst og fangst af kaskelothvaler, såfremt dette kommer på dagsordenen på det kommende møde i hvalfangstkommissionen, og hvilken holdning til fredningsbestræbelserne agter Danmark at indtage på dette møde?«

Begrundelse

Danmark stemte for et stop for hvalfangst og fangst af kaskelothvaler på sidste møde i hvalfangstkommissionen.

Det kan på denne baggrund undre, at man for kaskelothvalernes vedkommende i den tekniske kommission undlod at stemme og derved reducerede chancerne for, at forslaget kunne gå videre til plenum.

Ligeledes kan det virke besynderligt, at man først stemmer for et forslag til stop for hvalfangst og, da dette forslag faldt, ikke stemmer for et forslag om »0-kvota«, men derimod stemmer for et forslag, der tillader endog betydelige fangster af hvaler.

Besvarelse (21/4 81):

Fiskeriministeren (Hjortnæs):

Et udkast til dagsorden for årsmødet i den internationale hvalfangstkommission er for kort tid siden udsendt af kommissionens sekretariat. Udkastet indeholder ikke konkrete forslag til bevaringsforanstaltninger såsom fangstforbud og/eller kvoter. Sådanne forslag kan af medlemslandene fremsættes inden den 20. maj 1981.

Forberedelsen af årsmødet mellem de berørte ministerier har derfor ikke kunnet afsluttes, og forhandlingsmandat vil først om nogen tid kunne besluttes i regeringen.

Spm. nr. 902

Til *ministeren for skatter og afgifter* (9/4 81) af:

Nymann (FP):

»Hvis en erhvervsdrivende har to virksomheder beliggende i to forskellige kommuner, skal der så betales skat til én eller to kommuner, når vedkommendes familie bor fast det ene sted, mens den erhvervsdrivende grundet på virksomhedens art må overnatte ca. 100 dage på den anden virksomhed?«

Besvarelse (22/4 81):

Ministeren for skatter og afgifter (Mogens Lykketoft):

Indenrigsministeriet har i en indhentet udtalelse oplyst følgende:

Skattepligtige personer svarer ifølge § 2 i lov om kommunal indkomstskat for kalenderåret kommunal indkomstskat til den kommune (skattekommune), hvor de har bopæl den 5. september forud for det pågældende kalenderår. Har en person samtidig bopæl i en anden kommune, er hans skattekommune den af kommunerne, hvor han må anses for at have sin hovedbopæl. I tvivlstilfælde træffer indenrigsministeren den endelige afgørelse med hensyn til spørgsmålet om, i hvilken kommune en person må anses for at have sin hovedbopæl. Der kan således ikke blive tale om samtidig betaling af personlig kommuneskat til flere kommuner.

Spm. nr. 904

Til *arbejdsministeren* (9/4 81) af:

Nymann (FP):

»Vil ministeren oplyse, hvorledes man stiller sig til en lønmodtager, der er hjemsendt, men af firmaet pålægges f. eks. 2 dages arbejde pr. uge i 4 uger for derefter af blive helt arbejdsløs og måske så får en understøttelse baseret på de sidste 4 ugers meget lave indtægt?«

Begrundelse

(Nymann]

Den normale dagpengesats til en lønmodtager er jo baseret på lønmodtagerens indtægt i de sidste 4 uger, før arbejdsløsheden indtræder.

Besvarelse (22/4 81):

Arbejdsministeren (Svend Auken):

Jeg kan oplyse, at lønindtægten i uger, hvor et arbejdsløshedskassemedlem bliver hjemsendt en eller flere dage og melder sig ledig, ikke senere kommer til at indgå i et beregningsgrundlag for en ny dagpengesats. Der er dog en undtagelse i forbindelse med kortvarig vejrligsledighed; men i disse tilfælde bliver der ved beregningen af dagpengesatsen kompenseret for hjemsendelsesperioderne.

Det skal endvidere bemærkes, at beregningsgrundlaget for dagpengesatser fra 1. april 1981 er udvidet fra 4 uger til 12 uger.

Spm. nr. 906

Til *udenrigsministeren (10/4 81)* af:

Anne Grete Holmsgård (VS):

»Hvilke initiativer vil regeringen tage for at undgå, at Danmark kommer til at yde økonomisk støtte til juntaen i El Salvador gennem Verdensbanken, Den internationale Valutafond og Den amerikanske Udviklingsbank, og vil regeringen tage afstand fra, at den planlagte bistand på 523 mill. \$ ydes under de nuværende betingelser?«

Begrundelse

Ifølge Information den 4.-5. april forsøger den amerikanske regering i øjeblikket at presse på for at få Verdensbanken, Den internationale Valutafond og Den amerikanske Udviklingsbank til at yde en samlet støtte på 523 mill. \$ (over 3 mia d.kr.) til juntaen i El Salvador. Heraf vil Danmark (ifølge samme artikel i Information) komme til at betale de 11,4 mill. kr. En hvilken som helst støtte, og ikke mindst en støtte af denne størrelsesorden, vil naturligvis give juntaen i El Salvador en ordentlig saltvandsindsprøjtning. Dels vil den stive den vaklende økonomi af, dels vil den betyde, at andre ressourcer kan frigøres til militære formål. Forsøgene på at få denne støtte vedtaget ligger helt i forlængelse af den amerikanske regerings utallige forsøg på at

stive juntaen af, så den kan fortsætte krigsførelsen og myrderierne på befolkningen i landet.

Budskabet er da også helt klart. Den uvilje, Danmark og andre vesteuropæiske landes regeringer har vist med hensyn til at støtte USAs politik i El Salvador, skal nu kompenseres gennem økonomisk støtte. Dette er naturligvis helt uacceptabelt, og det kan umuligt være officiel dansk politik at acceptere at bidrage økonomisk til at forlænge undertrykkelsen af befolkningen i El Salvador.

Besvarelse (21/4 81):

Udenrigsministeren (Kjeld Olesen):

Valutafonden har i tiden 1. oktober 1979-31. december 1980 ydet El Salvador to lån, nemlig et træk i første kredittranche på 10,7 mill. SDR og et Trust-Fund-lån på 19 mill. SDR. Disse lån blev godkendt i fondens bestyrelse i juni 1980.

El Salvador trak desuden i januar 1980 den såkaldte reservetranche på 8,2 mill. SDR.

I alt har El Salvador således fået stillet 38 mill. SDR svarende til 45 mill. dollars til rådighed fra fonden i den nævnte periode. Der foreligger fra fondens side ikke oplysninger, der kan bekræfte, at El Salvador påtænker at søge om yderligere lån i Valutafonden på nuværende tidspunkt.

Som ved enhver långivning fra fonden er betingelserne, at der foreligger et betalingsbalancebehov. Træk i første kredittranche er herudover alene betinget af, at det pågældende land over for fonden beskriver den økonomiske politik og dennes målsætninger, men der stilles ikke fra fondens side krav om overholdelse af de beskrevne mål. For at opnå lån under Trust-Fund'en kræves dels, at landet som et minimum har trukket sin første kredittranche, dels at landets per capita-indkomst på det pågældende tidspunkt skønnes at være under en nærmere fastsat grænse.

Danmark udpeger sammen med de øvrige nordiske lande en fælles eksekutivdirektør, som har plads i bestyrelsen. Det påhviler bestyrelsen at sikre, at udlån fra fonden sker i overensstemmelse med fondens formål. Lån til fondens medlemslande af den art, der er ydet El Salvador, ydes med en høj grad af automatik, og der er således ofte slet ikke tale om afstemninger om sådanne lån.

[Udenrigsministeren]

Den danske holdning til de konkrete låneprojekter, som behandles i *Verdensbanken* og *de regionale udviklingsbanker*, afhænger af, om forholdene i modtagerlandet gør det muligt at gennemføre det pågældende projekt i overensstemmelse med hensigten, og om projektet støtter de målgrupper, som prioriteres højest i Danmarks bistandspolitik.

I december 1980 meddelte Danmark *Den inter-amerikanske udviklingsbank* (IDB), at man ikke fandt, at disse kriterier var opfyldt for så vidt angår et konkret lån på \$ 45 mill. til El Salvador, og at man derfor var imod lånet. Der var imidlertid i bankens bestyrelse flertal for lånet.

Det seneste lån fra *Verdensbanken* til El Salvador blev godkendt af bankens bestyrelse medio 1979. På grund af de herskende forhold i landet er det ikke længere muligt for bankens stab at besøge landet med henblik på at forberede nye lån eller kontrollere gennemførelsen af igangværende. Banken har derfor besluttet af standse udbetalingen af ca. \$ 62 mill. i henhold til tidligere afgivne lånetilsagn på \$ 75 mill. og overvejer ikke at yde El Salvador nye lån i den nuværende situation.

Den artikel i Information den 4.-5. april, som ligger til grund for spørgsmålet, indeholder således en række unøjagtigheder.

Spm. nr. 908

Til *industriministeren* (10/4 81) af:

Rahbæk Møller (SF):

»Hvordan kontrolleres det, at rederne ikke misbruger ordningen med billige flyrejser til søfarende til at transportere lavtlønnede udenlandske vedligeholdelsesgæng rundt til skibene, jfr. de verserende rygter om, at rederiet A. P. Møller udnytter ordningen på denne måde?«

Begrundelse

Efter ordningen med statsrekvisitioner (Government Requests) kan rederne i den danske handelsflåde transportere søfarende til og fra skibene med en betydelig rabat. Ordningen omfatter også flyrejser mellem lufthavne uden for Skandinavien, og det kræves ikke, at skibet sejler under dansk flag, eller at den søfarende er dansk statsborger.

Til gengæld er ordningen begrænset til søfarende, deres ægtefæller og børn samt læger eller sygeplejersker, der ledsager disse.

På den baggrund må der være tale om en klar overtrædelse af reglerne, hvis rederiet A. P. Møller benytter ordningen til at transportere de såkaldte vedligeholdelsesgæng rundt til skibene. De pågældende vedligeholdelsesgæng, der typisk er på 10-12 mand, aflønnes yderst beskedent, og de påmønstres ikke skibene, for at undgå at de skal arbejde efter danske løn- og arbejdsforhold.

Besvarelse (22/4 81):

Industriministeren (Erling Jensen):

Reglerne om statsrekvisition af flyrejser til søfarende m. fl. er senest fastsat i en skrivelse af 1. februar 1980 fra ministeriet for offentlige arbejder til luftfartsselskabet Scandianvian Airlines System, hvori det pålægges SAS efter statsrekvisition at transportere søfarende m. fl. i danske, norske og svenske handelsflåder på alle luftfartsselskabets flyruter, dvs. ikke alene flyruter til og fra Danmark, Norge og Sverige samt mellem disse lande, men også på flyruter mellem lufthavne uden for Skandinavien.

Berettiget til at foretage flyrejser efter statsrekvisition er søfarende, der rejser til og fra skib, olieplatform eller andet dansk-registreret eller i fartøjsfortegnelsen optaget fartøj, søfarendes ægtefælle eller børn, når de pågældendes rejse står i forbindelse med besøg hos den søfarende om bord eller i havn, og læger, sygeplejersker eller andre, som skal ledsage en søfarende eller dennes ægtefælle eller børn.

SAS og de til statsrekvisitionsordningen i øvrigt tilsluttede luftfartsselskaber giver på flyrejser efter statsrekvisition inden for Europa en rabat på 40 pct. af den normale IATA-billetpris og for andre rejser en rabat på 35 pct. Rabatten ydes kun, når der foreligger statsrekvisitioner, som udstedes på dertil bestemte blanketter. I Danmark attesteres rekvisitionerne af direktoratet for søfarende samt af forhyringskontorerne i Esbjerg og Svendborg, medens statsrekvisitionerne i udlandet attesteres af de stedlige danske udenrigsrepræsentationer eller, hvis der ikke er en dansk repræsentation på stedet, eller hvis denne måtte være lukket, af skibsføreren.

[Industriministeren]

Betalingen af de rekvirerede flybilletter påhviler enten rederen, den søfarende, ægtefællen eller børnene. Staten (direktoratet for søfarende) hæfter ikke som følge af attestationen på statsrekvisitionen for betalingen over for SAS eller de øvrige til statsrekvisitionsordningen tilsluttede selskaber.

Ved søfarende forstås under Government Request-ordningen alle personer, der ansættes til at udføre arbejde om bord i et skib i søen, dvs. de af sømandslovens §§ 1 og 2 omfattede personer. Dette indebærer, at alle personer, som ansættes til arbejde om bord i skib i søen, er omfattet af ordningen. Forhold som nationalitet, bopæl, arbejdets karakter samt løn- og ansættelsesforhold i øvrigt er i denne forbindelse uden betydning. Reparatorer og vedligeholdelsesgæng er således berettigede til at rejse til og fra skibet, hvis de er ansat til at arbejde om bord i dette, medens det er i søen.

I betragtning af det store antal statsrekvisitioner, der udstedes årligt, kan kontrollen med reglernes overholdelse kun føres ved stikprøver.

Direktoratet for søfarende, der for industriministeriet administrerer ordningen, har kun i ganske få tilfælde måttet afslå at udstede statsrekvisition som følge af, at betingelserne herfor ikke var til stede.

Spm. nr. 916

Til *miljøministeren* (15/4 81) af:

Mette Madsen (V):

»Hvorledes vil ministeren løse de problemer, der kan opstå for grundejere ved ændring af de fredede arealer i medfør af loven om sandflugtsbekæmpelse?«

Begrundelse

Som bekendt omfatter reglerne om strandbyggelinien i naturfredningsloven ikke de arealer, der er fredede i medfør af lov om sandflugtsbekæmpelse § 1.

Disse arealer, f. eks. visse strandbredder og klitstrækninger, er bl. a. reguleret af sandflugtslovens § 5, hvorefter der ikke på de pågældende strækninger må opføres bygninger eller foretages tilbygning eller ombygning af eksisterende bygninger uden klitmyndighedernes tilladelse. Det er klart, at disse restriktioner medfører store ulemper, også økono-

misk, for de grundejere, der ejer fast ejendom i de pågældende områder.

Disse ulemper forøges yderligere ved reglerne i sandflugtslovens § 1, stk. 2, hvorefter fredningsgrænserne kan rykkes, f. eks. under hensyn til kystens tilbagerykning, ændringer i klitkarakteren, sandflugt etc.

De problemer, som der navnlig kan være grund til at afklare, er a) om kystens ændring også kan give anledning til, at et grundareal tages ud af fredning, b) om en bygning, der lovligt er opført på et grundareal, der overføres til fredet område i medfør af § 1, stk. 2, kan pålægges restriktioner for tilbygning og ombygning, c) om et ubebygget grundareal, der overføres til fredningsområde, rammes af byggeforbud, d) om restriktionerne i givet fald kan give anledning til erstatning eller nedsættelse af ejendomsvurderingen eller pligt for staten til efter anmodning at overtage grunden til vurderingssummen.

Besvarelse (23/4 81):

Miljøministeren (Erik Holst):

Skovstyrelsen har udarbejdet vedlagte notat om spørgsmålet.

Jeg kan henvise til de oplysninger, som skovstyrelsen fremkommer med, og i øvrigt oplyse, at jeg finder det vigtigt, at der arbejdes aktivt for at forebygge og løse de problemer omkring sandflugt, der i de senere år har antaget stadig alvorligere omfang. Samtidig mener jeg ikke, at der er pålagt grundejerne større indskrænkninger i deres råden over ejendommene, end det er nødvendigt af hensyn til en rimelig og forsvarlig sandflugtsbekæmpelse.

Jeg mener derfor ikke, at der for tiden er behov for ændringer på området.

Bilag

Skovstyrelsen

Den 21. april 1981

Notat vedrørende spørgsmål nr. 916, stillet af Mette Madsen (V):

Spørgsmålene berører en række centrale områder i sandflugtsloven, lov nr. 84 af 25. marts 1961 om sandflugtsbekæmpelse.

Ved loven opretholdes fredningen af de i den tidligere sandflugtslovgivning fredede områder.

[Miljøministeren]

Endvidere fredede loven klitstrækninger og andre langs disse beliggende arealer inden for 100 m fra den inderste grænse af strandbredden ved Vestkysten. Hvor der ikke er klitstrækninger, er der derfor heller ikke nogen 100 m's fredning.

I henhold til sandflugtsloven skal de fastsatte fredningsgrænser revideres under hensyn til kystens tilbagerykning og til de ændringer, der sker i klitternes karakter og udstrækning samt til mulighederne for sandflugtens genopståelse som følge af arealernes benyttelse, herunder bebyggelse eller forøget færdsel.

Der er derimod ikke noget krav i sandflugtsloven om, at fredningen skal ophæves på de områder, der i kraft af kystens fremrykning kommer til at ligge længere væk fra strandbredden end 100 m. Dette forhold hænger sammen med, at sandflugtsfaren på klitarealer, selv om de er blevet dæmpet, ikke forsvinder, fordi kysten rykker frem. Der vil næsten altid være en latent sandflugtsfare på klitarealer. Faren vil blive forøget, hvis der f. eks. tillades ny bebyggelse på arealerne i forbindelse med en ophævelse af en fredning.

Arealer, der inddrages under sandflugtsfredning i forbindelse med de periodiske revisioner, får samme retlige status som arealer, der er umiddelbart fredet i henhold til loven.

På de sandflugtsfredede arealer er der ifølge sandflugtslovens §§ 5 og 6 bl. a. forbud mod opførelse af bygninger og tilbygning til eller ombygninger af eksisterende bebyggelse.

Klitmyndighederne har dog mulighed for at dispensere fra forbuddet, når særlige forhold taler derfor. I praksis administreres forbuddet således, at der meddeles tilladelse til ombygning af eksisterende bebyggelse, hvis byggeriet holdes inden for de eksisterende bygningsrammer. Endvidere gives der tilladelse til mindre udvidelser (ikke over 5 m²), hvis tilbygningen må anses for rimeligt begrundet i et ønske om at forbedre utidssvarende sanitære forhold. Det bemærkes i øvrigt, at genopførelse af en bygning på samme sted i uændret skikkelse ikke kræver tilladelse fra klitmyndighederne.

Som ovenfor nævnt gælder disse retningslinier også for bebyggelse, der er inddraget under fredning i medfør af sandflugtslovens § 1, stk. 2. Et ubebygget grundareal, der

inddrages under fredningen, vil ligeledes være omfattet fuldt ud af bestemmelserne.

Spørgsmålet om grundejernens mulighed for at opnå erstatning i medfør af grundlovens § 73 i tilfælde af, at vedkommende mister en tidligere byggemulighed derved, at arealet inddrages under fredning, har været overvejet i forbindelse med sandflugtslovens (klitlovsforslagets) behandling i folketingsåret 1959-60, hvor landbrugsministeriet og justitsministeriets lovfdeling var af den opfattelse, at fredningen faldt uden for grundlovens § 73. Det fremhævedes i denne forbindelse, at de fleste af fredningsbestemmelserne blot var en legal udformning af naboretlige principper og begrundede i det hensyn, at brugen af fast ejendom må ske på en måde, der ikke frembyder fare for almenheden, naboer eller andre. I mangel af en særlig sandflugtslovgivning ville ejerne ud fra almindelige grundsatninger om naboretsforhold kunne blive pålagt erstatningsansvar og ved dom tilpligtes at foretage nærmere bestemte foranstaltninger til sandflugtens dæmpning.

Det er skovstyrelsens opfattelse, at sandflugtsproblemerne i de senere år har antaget et stadigt alvorligere omfang, hvorfor man ikke ser nogen mulighed for lempelse af den administrative praksis ved administrationen af dispensationsmuligheden i sandflugtslovens §§ 5 og 6.

Efter det for skovstyrelsen oplyste vil et ubebygget sandflugtsfredet areal normalt blive vurderet til 0 kr., hvis det ikke er vurderet sammen med et ikke-fredet areal, i hvilket tilfælde det vurderes til en beskeden værdi. Der er ikke i eksisterende lovgivning pligt for staten til efter anmodning at overtage grunden til vurderingssummen.

Bortfaldet spørgsmål:

Spm. nr. 764

Formanden:

Det er meddelt mig, at spørgsmål nr. 764, der var stillet af Grove (KF) til fiskeriministeren, den 23. april 1981 er taget tilbage af spørgeren. Spørgsmålet, der dermed er bortfaldet, var sålydende:

Til *fiskeriministeren* (12/3 81) af:

Grove (KF):

[Grove]

»Vil ministeren lægge pres på sin kollega miljøministeren for at få fjernet giftdepotet i Harboør omgående?«

Begrundelse

Giftdepotet i Harboør har nu udviklet sig til en katastrofe for flere hundrede familier, der er afhængige af fiskeriet, og til en katastrofe for hele egnen.

I EF-forhandlingerne om fiskerikvoter er der i forvejen lagt op til en begrænsning af danske fiskeres fangstmuligheder, og derfor er det også en katastrofe, at et nærtliggende fiskeriområde ødelægges.

Den sidste sag på dagsordenen var:

4) Første behandling af:

Forslag til lov om en kommunal tjenestemandetsret.

(Lovforslag nr. L 203. Fremsat 22/4 81).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Ole Thomsen (S):

Under førstebehandlingen den 6. februar 1981 af lovforslaget om oprettelse af en tjenestemandetsret for tjenestemænd i staten og folkeskolen og folkekirken, udtalte jeg på socialdemokratiets vegne, at det ville have været rimeligt ved samme lejlighed også at behandle et lignende lovforslag for tjenestemænd i amts- og primærkommunerne. Jeg kan derfor kun hilse med tilfredshed, at indenrigsministeren så hurtigt har fulgt dette op.

Man kan nok sige, at denne 3 timers arbejdsnedlæggelse i marts 1979 har fået nogle følger, som den egentlig ikke berettigede til. Nu vel, vi erkender, at manglerne ved det gamle system i form af uensartethed blev synlige, ligesom vi føler os bundet af den dagsorden, som blev vedtaget den 18. november 1980 i tinget, og som pålagde regeringen at få løst problemet, så ensartethed opnås med hensyn til sanktioner over for tjenestemænd, uden at forslaget ændrer den retlige vurdering af tjenestemændenes pligtforhold og ikke på anden måde udvider området for retsstridige forhold.

Jeg vil fastholde, at det er en klog disposition at henlægge kompetencen til at rejse sag ved den kommunale tjenestemandetsret til Kommunernes Lønningsnævn. Selv om Kommunernes Landsforening slår sig i tøjret i dette spørgsmål, bør det fastholdes af hensyn til fremtidig ensartet behandling i de forskellige kommuner, ellers når vi ingenting.

Jeg har noteret mig ministerens bemærkning om høringsproceduren, og jeg må sige, at den er forståelig, for vi har jo netop fremskyndet sagen. Jeg er også glad ved, at ministeren vil se velvilligt på eventuelle ændringer, hvis der skulle dukke forslag herom op fra organisationernes side eller fra anden side under udvalgsbehandlingen, hvilket vil tilgodese den manglende høring.

Vi vil fra socialdemokratiets side give forslaget en velvillig behandling.

Hans Jørgen Holm (V):

Jeg skal på venstres vegne gøre nogle få bemærkninger om forslag til lov om en kommunal tjenestemandetsret, da mit partis ordfører ikke kan være til stede.

Lovforslaget er, om jeg må sige det, længe ventet på grund af den nære samhörighed med finansministerens forslag om en tjenestemandetsret for tjenestemænd ansat i staten, folkeskolen og folkekirken. Flere partier, heriblandt venstre, lægger afgørende vægt på, at der indføres ensartede regler for behandling af sager om kollektivt overtrædelse af tjenestemændenes ansættelsesvilkår på såvel det statslige som det kommunale område. Jeg skal derfor udtrykke tilfredshed med det personsammenfald, der er foreslået for det juridiske element i de to tjenestemandsetsretter.

Jeg skal endvidere gøre en bemærkning om, at venstre er enig med indenrigsministeren om det hensigtsmæssige i at gøre Kommunernes Lønningsnævn til det organ, der på arbejdsgiverside kan rejse sag ved den kommunale tjenestemandetsret.

Ministeren nævner såvel i bemærkningerne som i fremsættelsen, at forslaget ikke officielt har været til udtalelse hos de berørte organisationer, men at forslaget har været drøftet med bl.a. de kommunale organisationer, og at disse har gjort visse indvendinger mod, at Kommunernes Lønningsnævn bliver det førnævnte organ. Jeg skal i den forbindelse oplyse, at venstre lægger vægt på, hvis